

Рецензенти:

Кирилів Я.І. – член-кореспондент НААН,
доктор сільськогосподарських наук, професор

Стапай П. В. – доктор сільськогосподарських наук, професор

У запропонованому посібнику наведено результати власних досліджень та літературні дані із традиційних та сучасних технологій вирощування овець у Карпатському регіоні України. Зокрема висвітлено питання, які стосуються характеристики основних порід, особливостей утримання, розведення і годівлі овець у даному регіоні, а також наведено інформацію щодо найбільш поширених захворювань у цього виду тварин та їх лікування і профілактики.

Матеріал підготовлено в лабораторії дрібного тваринництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України.

Автори: Г.М. Седіло – доктор сільськогосподарських наук, професор, член–кореспондент НААН, С.О. Вовк – доктор біологічних наук, професор, В.В. Гавриляк – доктор біологічних наук, М.А. Петришин – кандидат сільськогосподарських наук, В.В. Каплінський – кандидат ветеринарних наук, М.М. Хомик – науковий співробітник.

Схвалено рішенням вченої ради Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України (протокол № 9 від 29 вересня 2016 р.).

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Природно-кліматичні і економічні умови Карпатського регіону України.....	4
2. Сучасний стан вівчарства в Карпатському регіоні	6
3. Породи овець Карпатського регіону України.....	9
4. Розведення і селекція	13
4.1. Чистопородне розведення	13
4.2. Міжпородне схрещування	17
5. Характеристика продукції вівчарства	21
5.1. Баранина	21
5.2. Овече молоко	27
5.3. Вовна	32
5.4. Овчини і смушки	41
6. Технологія ведення вівчарства	45
6.1. Годівля овець	45
6.1.1. Кормові ресурси	46
6.1.2. Особливості годівлі овець різних статевих-вікових груп	52
6.2. Утримання овець	62
6.3. Стрижка овець	65
6.4. Відтворення стада	66
6.5. Проведення окотів	70
7. Організація виробництва на вівчарській фермі	72
8. Хвороби овець, їх лікування і профілактика	78
8.1. Найбільш поширені інфекційні хвороби	78
8.2. Інвазійні хвороби	90
8.3. Незаразні хвороби овець	103
8.4. Акушерсько – гінекологічна патологія у овець	107
8.5. Система ветеринарно-санітарних заходів на вівчарських фермах.....	126
Додатки	130
Використана література	150

ВСТУП

Вівця є однією із найпоширеніших у світі сільськогосподарських тварин. Вона була приручена і одомашнена людиною орієнтовно в 8-9 тисячоліттях до нашої ери. Під впливом як штучного, так і природного добору вона за кількістю видів продукції та їх якістю не має рівних серед інших видів сільськогосподарських тварин. Вівчарством займаються на всіх заселених людиною континентах земної кулі і жодна із сучасних релігій не забороняє споживання продуктів цієї галузі. Навпаки – баранина є дуже популярною у тих народів, котрим релігійні переконання не забороняють споживання продуктів, отриманих від цього виду тварин. На даний час у світі налічується понад 600 порід овець різних напрямів продуктивності, котрі відрізняються як за типом вовнового покриву (від безвовнових до мериносів із супертонкою вовною), розмірами (жива маса дорослих тварин від 30 до 170 кг), пристосованістю до умов розведення – від гарячих безводних пустель до засніжених гірських масивів.

Вівці рухливі і витривалі тварини, вони здатні на тривалі переходи і при випасанні поїдати рослинність степових, полонинних, пустельних і напівпустельних пасовищ. Загострена лицьова частина голови, гострі косо поставлені зуби і тонкі рухливі губи дозволяють вівцям поїдати низькорослу, зріджену рослинність. З 600 видів рослин, які ростуть на звичайних природних пасовищах, вівці поїдають більше 400, тоді як велика рогата худоба - 150, коні - 90.

Травний апарат овець еволюційно пристосований до споживання і перетравлення грубих кормів і засвоєння наявних у них поживних речовин. Разом з тим слід зауважити, що вівці дуже чутливі до підвищеної вологості і спеки, проте завдяки розвиненому вовняному покриву не бояться холоду і можуть використовувати пасовище круглий рік. При дефіциті кормів вівці багатьох порід можуть витратити власні резерви організму – жир, відкладений у тілі.

Запропонований вашій увазі посібник висвітлює питання виробництва вівчарської продукції, розведення та вирощування основних порід овець у господарствах різних форм власності та чисельності поголів'я за традиційних і сучасних технологій їх утримання в природно-кліматичних умовах Карпатського регіону.

Додаткову інформацію можна отримати за адресою:

Інститут сільського господарства
Карпатського регіону НААН України, вул.
Грушевського, 5, с. Оброшине Пустомитівського р-ну

Львівської обл., 81115.

Тел. +38-098-607-54-59

E-mail: inagrokarpat@gmail.com,
ma.petryshyn@gmail.com